

СТУЖУК І.О.

студентка 2-го курсу, спеціальності «Правознавство» ЖНАЕУ, Україна

Науковий керівник: Василенко Л.П., к.ю.н., доцент кафедри правознавства ЖНАЕУ

НАПРЯМИ, РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗДІЙСНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Найбільше занепокоєння викликає неналежне функціонування виконавчої влади в Україні. Без системного реформування виконавчої влади, місцевого самоврядування, системи державних і муніципальних послуг країна не має шансу на процвітання.

Концепція адміністративної реформи - це основоположний документ, що надав адміністративній реформі в Україні наукового характеру та відобразив досить високий теоретичний рівень української науки в цій сфері. Він містить цілісну систему взаємопов'язаних заходів з реформування органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, державної служби [1, с. 7].

Раціонально було б використати досвід інших країн у сфері реформування, проаналізувати наявні функції органів виконавчої влади за такими напрямками: правоустановчі, правозастосовні, щодо надання органами виконавчої влади державних послуг і управління державним майном; розробка пропозицій щодо зміни функцій органів виконавчої влади, їх перерозподіл згідно з прийнятою класифікацією, а також передача частини функцій установам і організаціям [2, с. 18].

Виконавча влада посідає особливе місце серед гілок державної влади, оскільки забезпечує реальне втілення в життя законів та інших правових актів держави, практичне застосування всіх важелів її управлінського впливу на важливі процеси суспільного розвитку. Отже, саме ця гілка влади здійснює насамперед державне управління.

Реформування організаційних структур виконавчої влади є найбільш складною проблемою адміністративної реформи в Україні. Після проголошення державної незалежності в Україні обсяги управлінської діяльності зросли у деяких сферах у 20-30 разів, а окремі з них (оборона, зовнішня політика)- були утворені заново. Тому характерний для радянських часів метод реформування апарату управління шляхом його скорочення сьогодні не можна розглядати як ефективний. Тут потрібен, системний підхід, який дозволяє визначити оптимальні для потреб України кількість та структуру органів виконавчої влади [3, с. 41].

Реформа виконавчої влади має зробити Кабінет Міністрів України центром політичного керівництва та вироблення політики, а адміністративні повноваження мають бути делеговані органам виконавчої влади нижчих рівнів настільки, наскільки це можливо. Міністри повинні зосередитися на виробленні політики, а не на адмініструванні. Робота уряду мусить стати

більш формальною та підпорядкованою стратегічному плануванню, а не безсистемним «дорученням» від різних вищих посадових осіб. Підготовку концепцій, законопроектів і актів Кабінету Міністрів України мають виконувати міністерства за ініціативою міністрів відповідно до стратегічних політичних рішень.

Міністерства є центральними органами виконавчої влади. Вони повинні здійснювати політичне керівництво водночас з дотриманням високих професійних стандартів. Для цього уряд України мусить чітко розмежувати політичні та адміністративні посади в міністерствах. Посади заступників міністрів варто віднести до політичних призначень, суттєво скоротивши їхню кількість. Міністерства повинні бути звільнені від більшості нинішніх адміністративних функцій, які варто делегувати автономним державним службам, агентствам та інспекціям [4, с. 241].

На законодавчому рівні слід гарантувати права та забезпечити можливість місцевого самоврядування здійснювати муніципальну владу. Лише за таких умов місцеве самоврядування зможе стати повноцінним інститутом громадянського суспільства. Відносини держави та місцевого самоврядування як особливої форми публічної влади мають будуватися відповідно до принципу субсидіарності. Згідно з яким розподіл предметів відання й повноважень між усіма рівнями публічної влади повинен здійснюватися «знизу вгору»

Одним із основних недоліків сучасного устрою є те, що на обласному і районному рівні управління, де функціонують одночасно органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, через відсутність належної правової бази щодо розмежування повноважень цих органів виникає небезпека конкуренції із компетенції.

Забагато функцій і повноважень все ще сконцентровано на найвищому шаблі виконавчої влади, що заважає оперативно реагувати на зміни у суспільних відносинах.

У зв'язку з чим необхідне встановлення чітких правових засад взаємовідносин між органами державної виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Місцеве самоврядування має займатися питаннями, вирішення яких саме місцевими органами є найефективнішим і доцільним. До компетенції вищих рівнів публічної влади слід віднести інші питання, вирішення яких у системі місцевого самоврядування об'єктивно неможливе [2, с. 18].

На нашу думку, надмірна централізація влади стримує розвиток регіонів, органи місцевого самоврядування недосконалі і фактично безправні, сам устрій державної влади породжує часті конфлікти між гілками і рівнями влади, між державною владою та місцевим самоврядуванням. Усе це не окремі вирішувані проблеми, а фактори, що вказують на проблеми у самій системі державного устрою України, на конфлікт між самосвідомістю регіонів, які

прямують до більш повного задіяння потенціалу власного розвитку і державною владою.

Окрім цього, всебічна поінформованість населення та врахування суспільної думки, гласність організаційних і практичних заходів з реформування владних державних інститутів відповідали б вимогам Конституції України про участь громадян в управлінні державними справами, поклали б край їхньому відстороненню від законотворчого процесу. Адже відомо, що всі спроби суспільного реформування «зверху» без залучення широких верств населення не будуть успішними [2, с. 19].

Одним із основних напрямків здійснення адміністративної реформи є реформування публічної служби - державної служби (насамперед в органах виконавчої влади) та служби в органах місцевого самоврядування. Необхідність реформування публічної служби викликана, насамперед, тим, що вона сьогодні залишається неефективною, неавторитетною, заполітизованою, схильною до корупції, не відповідає принципам та стандартам демократичного врядування. Це також є чинником стримування адміністративної реформи [4, с. 219].

Саме тому, адміністративна реформа повинна здійснюватись у тісному взаємозв'язку з вирішенням завдань удосконалення державно-службової діяльності, зміни її психології, формування у працівників владних структур високої правової і моральної свідомості, запровадження в їхній діяльності принципу «дозволено те, що передбачено законом».

Зарахування на роботу потрібно здійснювати в конкурсному порядку, через іспити, а просування по службі – на основі оцінки професійних якостей. Система оплати їхньої праці має орієнтуватися на ринок праці і бути достатньо конкурентоспроможною, щоб мінімізувати спокуси до корупції.

Політична нейтральність державної служби повинна бути забезпечена заборонами на участь державних службовців у політичній діяльності, аж до заборони членства у політичних партіях для державних службовців вищого рангу. Для боротьби з корупцією необхідно законодавчо визначити правила професійної етики державних службовців і запровадити контроль за їхнім майновим станом, доходами та витратами.

Проведення адміністративної реформи є етапом демократизації українського суспільства, приведення у відповідність існуючих суспільних відносин з закріпленими у Конституції нормами.

Проведення адміністративно-правової реформи є важливим чинником виходу із трансформаційної кризи українського суспільства і полягає у створенні сучасної, ефективної системи державного управління. А формування нової системи державного управління є інструменту подолання кризи в Україні.

Отже потрібно якомога швидше вирішити питання розробки концепції адміністративної реформи, а також підготувати проекти відповідних законів. До цього варто долучити провідні інститути громадського суспільства:

політичні партії, громадські об'єднання тощо. Адміністративна реформа повинна здійснюватися водночас із парламентською, судовою та муніципальною [5, с. 23].

Список використаних джерел:

1. Янчук О. Організаційно-правові питання удосконалення діяльності органів виконавчої влади у контексті адміністративної реформи в Україні : автореф. дис. к.ю.н. / О. Ю. Янчук. – Ірпінь : Національна академія податкової служби України, 2005. – 18 с.
2. Невмержицький Є. Перспективи адміністративної реформи в контексті проблеми легітимізації виконавчої влади / Є. Невмержицький, Ф. Шульженко // Віче–2001.–№ 11.–С. 18–23.
3. Ребар О. Адміністративно- територіальна реформа в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення / О. Ребар // Галицький економічний вісник–2010–№ 2–С. 41-46.
4. Гончарук Н. Т. Еволюція адміністративної реформи в Україні / Н. Т. Гончарук // Адміністративна реформа в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи: монографія / за заг. ред. Н. Р. Нижник, Н. Т. Гончарук.–Д.: Моноліт, 2009.– 384 с.
5. Полещко А. Хід адміністративної реформи в Україні / А. Полещко // Право України. – 2003–№ 6–С. 23-29.